

nomen samenkwamen – er wordt gesproken over de tent der samenkomst – om dit alsnog te doen. De oude kerkzaal werd tot een grote zaal verbouwd waar ongeveer zeventienhonderd mensen elkaar konden ontmoeten. Elke zondagavond om acht uur waren hier evangelisatiesamenkomsten. Achter ‘Silo’ werd een nieuw en kleiner zaaltje ‘Bethel’ gebouwd voor allerlei kleinere bijeenkomsten, zoals bijbelbesprekingen van een moederkring en gezamenlijke bijeenkomsten van mannen- en moederkring. Op zaterdagavond was er in de gebouwen een bidstond voor de evangelisten en vrijwilligers, die dan daarna de straat op gingen om het evangelie te verkondigen. Allerlei activiteiten werden georganiseerd: straat-evangelie, ziekenhuiswerk, reclassering en jeugdwerk. Aanvankelijk wilde het jongerenwerk – t.b.v. jongens – niet goed van de grond komen. Veel meer jongens waren aangesloten bij de socialisten. Een probleem bij de jongensbond was het feit dat hun leider zelf socialistische ideeën koesterde en dat was een doorn in het oog van het comité van de Stadszending. Zo dreigde het werken met jongens stopgezet te worden. Hierop greep Couvée in en werd voorzitter van de jongensbond. De activiteiten die men voor de jongens organiseerde bestonden – naast het vertellen van de bijbelse geschiedenis op zondag – uit muziek, zang, sport en houtbewerking. Het

Uitdeling aan de armen door de Stadszending, ca. 1920. Het gebeuren vindt plaats aan de Oude Kamp. (Het Utrechts Archief, C 24519).

meisjeswerk gaf minder problemen. Het ging hierbij vooral om het bijbrengen van ‘nuttige en fraaie handwerken’.

In 1914 waren er ongeveer 300 jongens en 300 meisjes bij de Stadszending aangesloten. Het jongens- en meisjeswerk werd steeds streng gescheiden gehouden, dat was ook nog zo in de jaren dertig. Achter de panden aan de Herenstraat lag toen het clubhuis van de zogenaamde ‘Driehoekmeisjes’. De Stadszendingsafdeling van de Vereniging Nederlandse Meisjesclubs (N.M.C.) hield hier bijeenkomsten. De N.M.C. leek wel wat op de padvinderij: er werd een uniform gedragen en men kende een speciale groet. De meisjes en leidsters hadden rangen als: ‘offie’, ‘voortrekster’, ‘driehoeksmeisje’ en ‘streepje’. In 1934 waren er ongeveer 200 leden.

Het Tehuis voor Vrouwen

Vanaf 1910 kreeg Huize de Poort, op nummer 25 een nieuwe bestemming. Het werd ‘Tehuis voor Vrouwen’. Dienstboden, gouvernantes en onderwijzeressen die een baan zochten of een examen in Utrecht kwamen afleggen namen hier hun intrek. Later, vanaf 1918, bood het huis ook onderdak aan meisjes wier ouders uit de ouderlijke macht waren ontzet.

Het eerste ‘Tehuis voor Vrouwen’ in Utrecht was sinds 1882 gevestigd aan de Zuilenstraat. Dit tehuis was enige jaren later aangesloten bij de Nederlandse Vereniging ter behartiging van de Belangen van Jonge Meisjes. Deze vormde weer een onderafdeling van de vrouwenorganisatie ‘Union Internationale des Amies de la Jeune Fille’. Ook an-

Mevrouw Reurink poetst de bel van het meisjeshuis. (privé-collectie mevrouw Reurink)

Bruiloft bij 't huis de Poort in de jaren zestig van de twintigste eeuw. Eén van de meisjes van het tehuis treedt in het huwelijk en wordt omringd door huisgenoten. (Foto: Schippers. Privé-collectie mevrouw Reurink).

dere Nederlandse steden beschikten over dergelijke 'sterhuizen'. (de ster was het symbool van de Union).

Een belangrijke taak van de Union vormde het 'stationswerk'. Hierbij werden meisjes van de trein gehaald door stationsjuffrouwen die borden omhoog hielden met de naam en het adres van het Tehuis. Op die manier zouden de meisjes beschermd worden tegen 'de gevaren van de vrouwenhandel'. In het 'Tehuis voor Vrouwen' konden de meisjes 'goedkoop en fatsoenlijk' logeren tot ze een baan hadden gevonden.

Toen er in 1918 ook meisjes tussen dertien en achttien jaar uit probleemgezinnen werden opgenomen werd er al snel geklaagd dat ze onafhankelijker waren geworden en geen bescherming meer wensten. Intussen, in 1935, vestigde zich aan de overkant op nr. 40 de Vereniging ter behartiging van de Belangen van Jonge Meisjes.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het huis gevorderd door de Duitsers. In 1945 besloot men het huis ook voor meisjesstudenten open te stellen. In die tijd nam het vroegere stationswerk een steeds minder belangrijke plaats in. Wel was er nog een dienstbodenverhuurkantoor in de uitbouw aan de tuinkant. Ook werden voor de dienstboden nog meisjesavonden georganiseerd, waarbij 'nuttige handwerken en gezelligheid samen gingen.'

In de jaren vijftig en zestig verdwenen de meisjesstudenten weer voor een groot deel, omdat werkende jonge meisjes toch beter bij de doelstellingen van het Tehuis pasten.

Tot 1979 werd het huis geleid door een inwonende directrice. De meisjes huurden een gemeubileerde kamer en kregen volledig pension, waarbij de maaltijden gemeenschappelijk werden gebruikt. Man-

Het bruidspaar wordt uitgezwaaid. (Foto: Schippers. Privé-collectie mevrouw Reurink).

nelijk bezoek was toegestaan, maar moest 's avonds om tien uur – later werd dat twaalf uur – het huis verlaten. Van 1946 tot 1979 was directrice mevrouw Reurink degene die de scepter zwaaide. Zij hield toezicht over een groep van 28 meisjes, wat niet altijd even eenvoudig was. Met name de meisjes uit probleemgezinnen zorgden soms voor moeilijkheden. Mevrouw Reurink gaf niet alleen leiding maar was ook uitvoerend bezig: zij voorzag de kamers van nieuw behang en knapte ze op als er een meisjes vertrokken en zij was het die de enorm lange gang boven – de 'Maliebaan' genoemd – een schilderbeurt gaf. Ook hielp zij 's ochtends met het klaarmaken van broodpakketten. Er was weliswaar een keukenhulpje, maar voor slechts twee halve dagdelen. Eveneens was er een kok in dienst. Deze bleek alcoholist te zijn en liet het soms afweten bij hoogtijdagen als Kerst. Zo stond de directrice dan ook nog te koken.

In de periode van mevrouw Reurink zijn diverse meisjes vanuit 'Pension de Poort' in het huwelijk getreden, gebeurtenissen die het straatbeeld opfleurd. Na 1979, toen mevrouw Reurink vertrok werd de directrice vervangen door 'huisoudsten' die toezicht hielden.

Huize de Poort bood later huisvesting aan werkende jongeren, daarna werd het pand bestemd voor meisjesstudenten.